

GERMAINE GREER OVER SHAKESPEARE

Germaine Greer, *Shakespeare*, Oxford & New York, Oxford University Press, 1986, 136 p. (ISBN 0-19-287539-6).

Het feminisme heeft zich de laatste jaren steeds duidelijker gemanifesteerd in de literaire kritiek. Ook over Shakespeare zijn al een aantal werken verschenen die vanuit een specifiek feministisch oogpunt geschreven zijn. In 1981 bijvoorbeeld publiceerde Marilyn French haar studie *Shakespeare's Division of Experience*, waarin de toneelstukken bekeken werden in het licht van wat zij noemde het "gender principle". In de bundel opstellen *The Woman's Part. Feminist Criticism of Shakespeare*, in 1980 uitgegeven door C.R.S. Lenz, G. Greene en C.T. Neely wordt de functie van vele vrouwelijke personages, evenals de relatie tussen de dramatische genres en de karakterisering van vrouwen onderzocht.

De bekende feministe Germaine Greer (auteur van *The Female Eunuch*) heeft nu ook, in de reeks "Past Masters" van OUP, een boekje over Shakespeare uitgebracht. Verrassend is het feit dat zij geen exclusief feministische benadering toepast.

Dit "essay" over Shakespeare is verdeeld in een aantal hoofdstukken zoals "Poetics", "Ethics" en "Politics". Deze indeling is vrij kunstmatig, precies omdat Shakespeare geen "denker" was die zijn ideeën systematisch uitwerkte. De personages en hun uitspraken worden in de smeltkroes van het theater gegooid en de toeschouwer neemt de resulterende mengeling in zich op. Shakespeares prestatie als denker bestaat er niet in dat hij originele ideeën formuleerde of systematiseerde, maar dat hij de gemeenplaatsen van het Elizabethaanse denken in werkelijkheid omzette. Hij gaf ze "a local habitation and a name". Daarom ook is het moeilijk om Shakespeares werk onder de genoemde abstracte hoofdingen te plaatsen.

Verspreid over deze hoofdstukjes vindt de lezer echter interessante beschouwingen en toelichtingen. De auteur vergeet de historische achtergronden niet. Zo wijst zij op de sterke invloed van traditionele types uit de moraliteiten. Iago bijvoorbeeld wordt pas verklaarbaar als men hem ziet als een afstammeling van de middeleeuwse duivelfiguur.

Terecht wordt hier nog eens onderstreept dat het Elizabethaanse theater een volkstheater was. Elders in Europa was er een stricte scheiding tussen het erudiete en het populaire toneel. Het Elizabethaanse drama was uniek omdat de auteurs ab-

solute controle uitoefenden, een situatie die we in Hamlets rede tot de toneelspelers weerspiegeld vinden.

Germaine Greers feministische interesse blijkt wel uit haar aandacht voor Shakespeares houding t.o.v. de vrouw. Shakespeare onderstreepte volgens haar de gelijkwaardigheid van de huwelijkspartners. De verhouding tussen Beatrice en Benedick in *Much Ado about Nothing* illustreert dit nog het best. Maar ook *The Taming of the Shrew* is niet zomaar een klucht over het gewelddadig temmen van een vrouw, maar een geslepen adaptatie van een volks thema om het smeden van een band tussen gelijken te tonen.

Opvallend veel aandacht gaat naar *King Lear*. In Greers commentaar bij deze tragedie schemert enerzijds de absurdistische visie door maar anderzijds ook Shakespeares democratisch gevoel of zijn bekommernis om de gewone mens.

Het boekje wordt afgerond met een bibliografie waarin vooral algemene werken worden vermeld.

J.V.H.